

Příručka řízení a minimalizace rizika spáchání trestných činů v rámci skupiny

Prosinec 2015

Kontrola skupiny Veolia

V každé zemi, ve které působí skupina Veolia, upravují zákony trestní sankce, jejichž účelem je zajistit dodržování zákonných nebo regulačních ustanovení, které příslušné země považují za obzvláště důležité pro optimální fungování svých obchodních odvětví a svých ekonomik obecně.

Společnost Veolia vyhradila významné zdroje na zajištění dodržování veškerých zákonů a předpisů v zemích, ve kterých působí. Přijatá opatření zahrnují doporučení zahrnutá v etickém kodexu, přípravu příruček o dodržování předpisů a zvláštní iniciativy odborného vzdělávání, např. v oblasti práva hospodářské soutěže.

V porovnání s jinými druhy rizik, kterým je skupina nevyhnutelně vystavována, trestní odpovědnost představuje obzvláště závažné riziko. Může se týkat fyzických i právnických osob. Kromě toho tresty upravené v trestním právu mohou mít majetkový dopad nebo dopad na vlastnická práva fyzických i právnických osob a mohou rovněž zahrnovat trest odnětí svobody v případě fyzických osob nebo zákaz podnikání v případě právnických osob.

Zvláštní komunikační a vzdělávací program je tudíž zásadní pro to, aby všichni zaměstnanci skupiny Veolia byli lépe připraveni identifikovat oblasti práva, u kterých existuje riziko trestních postihů. Absolvování takového programu před tímto rizikem lépe ochrání zaměstnance samotné i společnosti skupiny Veolia, které je zaměstnávají.

Tento dokument by měl být považován za důležitý nástroj, jehož účelem je zajistit, aby společnost Veolia mohla i nadále plně využívat svého dobrého jména spojovaného s vynikající kvalitou a dalších přínosů zejména její kreativity, technické zručnosti, obchodní síly a schopnosti přizpůsobovat se měnícím se potřebám svých klientů.

Antoine Frerot, předseda představenstva a generální ředitel společnosti Veolia Environnement

Úvod

V jednotlivých zemích, kde působí, je skupina Veolia povinná dodržovat nespočet pravidel, která se uplatňují v různých oblastech práva.

Nedodržení určitých pravidel může mít za následek trestní postih, ať už se týkají povinností jednat určitým způsobem nebo naopak zákazu určitého jednání.

Přestože v některých zemích, kde skupina působí, je uplatnění trestních sankcí za nedodržení závazných právních předpisů pravděpodobnější než v jiných zemích, všechny naše hostitelské země ve skutečnosti uplatňují trestní sankce způsobem, který je v souladu s jejich právním řádem.

Riziko trestní odpovědnosti by neměl nikdo přehlížet. V rámci provádění jakékoli operace je nutné dodržovat všechny relevantní právní povinnosti tak, aby takové jednání nemohlo skupinu vystavit trestní odpovědnosti.

Povinnosti ovlivňující jednání: V současnosti se objevuje důležitý nový trend. Burzy cenných papírů, investoři a klienti již nadále nehodnotí společnost výhradně podle jejich hospodářských a finančních výsledků, přihlížejí nyní také ke způsobu, jakým bylo výsledků dosaženo. Vzhledem k tomu, že právní předpisy, které upravují trestní sankce, jsou považovány za záležitost korporátní etiky, dodržování právních norem již nadále není pouze věcí zákonné povinnosti, ale je nyní také něčím, co může mít závažný, (pozitivní či negativní), dopad na výsledky a dobré jméno obchodní společnosti. Dodržování předpisů je tudíž pro naše operace prioritní záležitostí. Význam dodržování předpisů roste a dosahuje

stejně úrovně jako význam optimalizace technologií a výkonnosti na trhu.

Vážné riziko: Trestní odpovědnost se výrazně liší od případů týkajících se čistě občansko-právní nebo obchodněprávní odpovědnosti. Ta se týká pouze soukromých zájmů fyzických nebo právnických osob a je obvykle vyřešena přiznáním náhrady škody. Naopak trestní záležitosti zahrnují činy, které jsou považované za poškozující společnost jako celek. Zabývá se jimi státní zástupce, který zastupuje zájmy státu a jedná z vlastní iniciativy nebo v reakci na trestní oznámení. Odsouzení za spáchání trestného činu může znamenat trest odnětí svobody, celkový nebo částečný zákaz určitých činností nebo zastávání určitých funkcí (pokud jde o fyzické osoby), zákaz účastnit se veřejných zakázek, odebrání jistých občanských a politických práv nebo nakonec i zaplacení pokut (ve výši, která může být značná). Může rovněž dojít k přiznání náhrady škody, která potenciálním obětem vznikla.

Obecně řečeno se trestní právo dané země uplatní vždy, když na území daného státu dojde k zakázanému činu nebo když takový zakázaný čin má dopady na jeho území. Zákony jednotlivých států se však mohou vztahovat i na případy, kdy k zakázanému činu nedošlo na jeho území nebo kdy takový zakázaný čin neměl žádné dopady na jeho území. Příkladem takového druhu zákonů jsou zákony zaměřující se na prevenci korupce. Je dobře známo, že tento přístup uplatňují Spojené státy, ale nejsou jedinou zemí, která takto postupuje. Stejný přístup volí celá řada dalších zemí, včetně Spojeného království, Německa, Francie a Číny.

Různé obchodní společnosti, které jsou součástí mezinárodního koncernu, i jejich řídicí pracovníci

jsou tudíž vystavováni významnému riziku a mohou být předmětem vyšetřování a stíhání ve Francii i v zahraničí pro stejnou skutkovou podstatu. Například v otázkách souvisejících s právem hospodářské soutěže, zákonem o cených papírech nebo protikorupčním zákonem může porušení takového zákona spáchané v jedné zemi mít dopady na fungování trhů, práva akcionářů nebo na vládu v druhé zemi. V důsledku toho může být porušení předmětem trestního řízení v druhé zemi.

Mnoho různých typů obvinění z trestného činu právnických osob, která mohou být proti obchodní společnosti a jejím zaměstnancům vznášena, představuje v porovnání s jinými druhy právních rizik, kterým musí obchodní společnost čelit, velmi zvláštní druh rizika.

Jedinečná povaha důsledků, které trestné činy právnických osob přinášejí, motivovala rozhodnutí vydat tento dokument a organizovat související aktivity v oblasti odborného vzdělávání. Jedinečnost této oblasti práva lze vysvětlit pomocí následujících charakteristik:

- skutečnost, že tvoří nedílnou součást etického chování firem;

- závažnost důsledků, které by mohlo odsouzení pro trestný čin mít z finančního pohledu (pokuty v trestněprávním řízení) a z provozního pohledu (např. v případě fyzických osob zákaz vykonávat jisté činnosti nebo zastávat určité funkce nebo v případě právnických osob zákaz účastnit se určitých výběrových řízení nebo uzavírat smlouvy o zakázkách se státem);
- možnost poškození pověsti společnosti a dobrého jména jejich řídicích pracovníků (které může mít povahu a rozměr mnohem závažnější než prostá pokuta ve správním nebo občanskoprávním řízení);
- skutečnost, že toto riziko nese právnická osoba i fyzické osoby, které jménem právnické osoby jednají nebo jednají na pokyn právnické osoby (řídicí pracovníci a v některých případech i jiní zaměstnanci), a to s možností trestu odnětí svobody pro takové fyzické osoby;
- skutečnost, že čin spáchaný v jedné zemi může vyvolat vyšetřování a stíhání v jiné zemi.

Ve snaze minimalizovat riziko trestněprávní odpovědnosti, která by mohla skupině Veolia vzniknout, by vzhledem k pravděpodobnosti jejího vzniku a závažnosti jejích dopadů měla být realizována následující opatření.

Zvýšení informovanosti o oblastech práva, ve kterých jsou trestné činy nejčastější

Riziko trestního stíhání se u obchodních společností a jejich zaměstnanců v mnoha zemích zvyšuje. Trestné činy jsou v některých zemích, např. ve Francii a Spojených státech, tvrdě trestány; naopak riziko stíhání se zdá být nižší v jiných zemích, a to v důsledku nedůsledného nebo pouze sporadického vymáhání nebo toho, že se zakázané chování může v takové zemi dokonce jevit jako běžný způsob podnikání. Je nicméně extrémně důležité vždy si uvědomovat riziko trestního stíhání. Jedním zvlášť důležitým důvodem pro to je, že některé zákony mohou být uplatňovány i za jednotlivý stát, který takový zákon přijal. Druhým důvodem pro zachování ostražitosti je, že samotná skutečnost, že se jedná o zahraniční firmu, může v některých oblastech a v některých případech přispět ke zvýšení rizika, a to i přesto, že se může jednat pouze o „nepřesné“ pravidlo.

Účelem tohoto dokumentu je tudíž upozornit na různá rizika a vyzdvihnout nejvýznamnější příklady. Problémy zmíněné v tomto dokumentu samozřejmě nejsou úplným přehledem. Tudíž v případě, že se vám určité chování nebo situace jeví jako neslučitelné s právními předpisy nebo etickými pravidly, měli byste na dotyčnou záležitost upozornit svého nadřízeného nebo právní oddělení, oddělení lidských zdrojů, finanční oddělení nebo jiné příslušné oddělení. Všem zaměstnancům je rovněž k dispozici etický výbor společnosti, se kterým lze jednat důvěrně.

Trestní stíhání je nejčastěji zahájeno proti obchodním společnostem nebo jejich zaměstnancům v následujících oblastech:

- Korupce - soukromých osob i veřejných činitelů;
- Používání prostředníků, poradců, zprostředkovatelů atd.;
- Provozní činnost skupiny (bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců, ochrana životního prostředí atd.); Porušení související s účetnictvím nebo podnikovou dokumentací, včetně porušení registračních požadavků;
- Zneužití nebo zpronevěra firemního majetku, střety zájmů;
- Defraudace, krádež a podvod;
- Obstrukce.

Vyhodnocení vybraných rizikových oblastí

1. Korupce

a. Korupce veřejných činitelů

Pojem korupce znamená příslib nebo poskytnutí určitého druhu výhody veřejnému činiteli tak, aby dotyčný veřejný činitel s cílem zvýhodnit společnost jednal nebo naopak nejednal určitým způsobem. Veřejní činitelé mají zakázáno požadovat nebo přijímat jakýkoliv druh výhody výměnou za to, že budou v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z výkonu funkce takového veřejného činitele jednat nebo naopak nejednat určitým způsobem. Je zakázáno souhlasit s případnými požadavky tohoto druhu. Stíhána může být rovněž osoba, která věděla o skutečném, současném nebo potenciálním porušení právního předpisu, ale neudělala nic, aby si ověřila existenci takového porušení nebo, je-li to možné, aby takovému porušení zabránila. Skutečnost, že dotyčný věděl o skutečném nebo potenciálním porušení právního předpisu, avšak nečinil nic, aby si ověřil existenci

takového porušení nebo takovému porušení zabránil, je rovněž trestná.

Každý stát považuje za nezákonnou a soudně stíhá korupci svých veřejných činitelů a státních zaměstnanců.

Navíc je jakýkoliv čin korupce veřejného činitele spáchaný v zahraničí přísně zakázán zákonem Spojených států o korupčních praktikách v zahraničí, tzv. Foreign Corrupt Practices Act („FCPA“), britským zákonem o korupci, tzv. Bribery Act, a tím, že všech 38 členských zemí OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), včetně Francie, přijalo do svého vnitrostátního právního řádu Úmluvu OECD o boji proti podplácení zahraničních

veřejných činitelů (mezinárodní smlouvou, kterou uzavřely státy, ve kterých skupina vykonává velmi vysoké procento své činnosti). V důsledku toho může jakýkoliv čin korupce veřejného činitele spáchaný v zahraničí zaměstnanci francouzské firmy nebo zaměstnanci dceřiné společnosti francouzské firmy nebo zahraničním obchodním zástupcem pracujícím pro takovou společnost nebo jednu z jejich dceřiných společností mít pro danou firmu za následek trestní odpovědnost nejen v zemi, kde k porušení předpisů došlo, ale rovněž ve Francii. Obdobně by francouzská firma s akciemi kotovanými na burze ve Spojených státech mohla být stíhána americkými úřady za korupci spáchanou v cizí zemi, a to i v zemi, která není členem OECD.

Kromě toho by společnost mohla být ve Spojených státech stíhána i v případě, že by skutečný důvod určitého výdaje byl v účetních knihách jedné z jejich zahraničních dceřiných společností zkrlesně podán, a to bez ohledu na výši takové transakce.

Pozvání na společenské akce a dárky dávané veřejným činitelům jsou v některých zemích zakázány bez ohledu na hodnotu takového pozvání nebo daru. V jiných zemích však hodnota darů a pozvání nesmí překročit určitou částku, která je obvykle považována za částku v rámci běžných pravidel zdvořilosti. S otázkami ohledně přípustných společenských akcí a darů se obračete na právní oddělení své divize. Nedávné přenesení několika různých mezinárodních smluv o boji proti korupci do vnitrostátního práva zvýšilo schopnost vnitrostátních orgánů účinně stíhat korupci, k níž došlo mimo hranice takového státu.

Pojem veřejný činitel by měl být vykládán široce. Mělo by se předpokládat, že se jedná o jakoukoliv osobu zastávající volenou funkci, jakéhokoliv státního zaměstnance, jakoukoliv osobu placenou z veřejných prostředků, jejich rodinné příslušníky nebo blízké osobní přátele nebo subjekty, ve kterých tyto osoby mají podíl, umožňující ovlivnit rozhodnutí související s používáním veřejných prostředků. V některých zemích se zákony upravující boj proti korupci vztahují rovněž na zástupce odborů.

Za výstražné znamení lze považovat:

- Propagační činnost a transakce v rizikových zemích;
- Nadměrnou nebo neobvykle vysokou odměnu bez adekvátního protiplnění a jejího odůvodnění, které je jasné a konkrétní;

- Platby třetím stranám nebo mimo zemi, ve které je určitá služba poskytována;
- Používání ready-made společností nebo plateb v hotovosti.

Je důležité být informován o různých vnitrostátních zákonech upravujících tyto otázky a těmito zákony se řídit. Obzvláštní pozornost by měla být věnována zákonům vztahujícím se na příspěvky politickým stranám. Tuto poslední jmenovanou oblast upravuje dokument skupiny „Zákazy vztahující se na platby a výplaty finanční podpory během volebních období“ (Prohibitions Applicable to Payments and Aid Payments Made During Electoral Seasons) a příslušné místní předpisy.

Veškeré jednání jakkoliv související s korupcí veřejných činitelů je absolutně a kategoricky zakázáno ve všech zemích, kde společnost Veolia působí.

b. Korupce soukromých osob

Korupce soukromých osob znamená příslib nebo poskytnutí určitého druhu výhody osobě, která není veřejným činitelem, tak, aby dotyčná osoba jednala způsobem, který je v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z jejího postavení. Obdobně mají osoby, které nejsou veřejnými činiteli, zakázáno požadovat nebo přijímat jakýkoliv druh výhody výměnou za to, že budou v rozporu s povinnostmi vyplývajícími z jejich postavení jednat nebo naopak nejednat určitým způsobem. Je zakázáno souhlasit s případnými požadavky tohoto druhu.

Veškerá korupce soukromých osob je zakázána. Veškeré nákupy musí být zejména v souladu s dokumentem skupiny upravujícím pravidla

nakupování (tzv. Purchasing Charter). Obdobně je přísně zakázáno slibovat nebo poskytovat nepřiměřenou výhodu, která má ovlivnit nákupní rozhodnutí soukromé obchodní společnosti.

2. Rizika související s používáním prostředníků

Společnost Veolia Environnement a další společnosti ze skupiny nebudou využívat třetí osoby (dále jen „prostředníci“) k tomu, aby činily to, co společnost Veolia Environnement a další společnosti ze skupiny samy nemají právo učinit. V případech, kdy je povoleno prostředníky používat a/nebo skupina se rozhodne pro jejich použití, je skupina a každá společnost skupiny povinna dodržovat zásady skupiny¹ tak, aby měla záruky ohledně bezúhonnosti prostředníků a zmocněnců, kteří s ní spolupracují. Tento postup zajistí, aby výběr prostředníků byl předem schválen, a zajistí kontrolu nad předmětem jejich práce a nad jejich odměnou. V souladu s přísnými pravidly v kontextu rámcové smlouvy to rovněž

umožní ověřit, zda jsou smluvně zajišťované služby účinně realizovány.

Za výstražné znamení lze považovat:

- Najímání osob, které neprojdou úvodní prověrkou;
- Požadavky vznesené místními úřady, aby byli najati konkrétní prostředníci;
- Najímání osob, které nevykonávají zastupování třetích osob v rámci své běžné činnosti;
- Najímání osob, které nemají schopnosti nebo zdroje potřebné k vykonání úkolu, který jim byl zadán;
- Dohoda o „odměně za úspěch“ (tj. odměně navázané na výsledek), která je velmi vysoká nebo neomezená;
- Najímání osob neochotných zavázat se k dodržování hodnot a zásad skupiny;
- Požadavky na zaplacení v jiné zemi nebo prostřednictvím třetí osoby;
- Požadavek zmocněnce mít výhradní kontakt s příslušnými veřejnými činiteli.

¹ Zásady týkající se činnosti zprostředkovatelů a poskytování komerčních služeb

3. Rizika související s provozem

Každodenní chod skupiny nezbytně vystavuje její jednotlivé společnosti a jejich zaměstnance riziku trestního řízení. Mnoho právních předpisů v oblasti pracovního práva, hygieny při práci, bezpečnosti práce a ochrany životního prostředí nese možnost trestních sankcí.

- V souvislosti s přestupky, při kterých dojde k fyzické újmě, mohou být zaměstnavatel nebo jeho vedoucí pracovníci shledáni trestně odpovědnými v případě újmy způsobené fyzické osobě, a to na základě zásady respektování integrity jednotlivce nebo nedodržení povinností v oblasti bezpečnosti práce a náležité péče. Sankce může být zvýšena, pokud je úraz výsledkem úmyslného porušení povinností v oblasti bezpečnosti práce nebo náležité péče, kterou nařizují zákony nebo předpisy.

- Nezákonné „půjčování“ zaměstnanců je (tzv. „prêt illicite de main d'œuvre“) trestným činem, který zakazuje francouzský zákoník práce, neboť tento zákoník práce zakazuje vykonávání činností za účelem zisku, jejichž jedinou náplní je dodávání zaměstnanců (s výjimkou jistých stanovených výjimek). Je tudíž potřeba postupovat opatrně v situacích, kdy jsou k zajištění smluvních pracovníků využíváni subdodavatelé a externí poskytovatelé služeb. V takových případech může být na místě uvést konkrétní a podrobné smluvní povinnosti, které skupině poskytují záruku ohledně dodržování příslušných zákonů těmito poskytovateli.

- Primární činností skupiny je poskytování služeb v environmentálním sektoru. Nedodržování závazných zákonů o ochraně životního prostředí nejen vystavuje příslušné společ-

nosti a jejich zaměstnance trestnímu postihu, ale rovněž negativně ovlivňuje hodnotu služeb, které skupina poskytuje, dobrou pověst značky Veolia a náš potenciál dalšího rozvoje.

- Je zásadní zajistit řádnou údržbu veškerých vozidel a zařízení a strojů používaných skupinou a vést ohledně toho přesnou evidenci a dokumentaci. Lze očekávat, že státní orgány provedou podrobnou kontrolu, pokud se naše vozidla nebo zařízení stanou účastníkem nehody, v důsledku které dojde k úmrtí osob, zranění osob nebo významným škodám na životním prostředí. Servisní nedostatky nebo problémy s dokumentací by mohly vést k trestnímu stíhání společnosti a/nebo odpovědných osob.

Je tudíž nutné velmi pozorně dodržovat veškeré zákony a předpisy vztahující se na provozní záležitosti.

4. Právo hospodářské soutěže

Francie, Evropská unie, Spojené státy a většina zemí, ve kterých skupina Veolia působí, přijaly přísná pravidla, která mají zajistit řádné fungování tržních sil a hospodářské soutěže. Přestože se v těchto pravidlech odrážejí různé právní systémy, ve kterých byla tato pravidla přijata, sdílejí společný účel: konkrétně zajistit zdravé, funkční vztahy mezi zákazníky a poskytovateli služeb a dynamickou hospodářskou soutěž mezi firmami ve stejném odvětví. Porušení zákonů upravujících hospodářskou soutěž, která jsou nejzávažnější a s největší pravděpodobností budou představovat trestný čin, jsou následující: nabídky předkládané v reakci na výzvy k podávání nabídek, pokud se společnost nejprve tajně dohodla s ostatními uchazeči na nabízených podmínkách, tajné obchodní dohody (kartelové dohody) mezi konkurenčními společnostmi a uplatňování predátorských cen. Společnost Veolia zpřístupnila svým zaměstnancům písemné podklady a specifické programy vzdělávání z oblasti práva hospodářské soutěže, včetně příručky nazvané „Příručka dodržování zákona a předpisů z oblasti hospodářské soutěže“

(Competition Law Compliance Guide) a vydané v roce 2009. V případě jakýchkoliv konkrétních pochyb nebo dotazů ohledně zákonnosti určitého postupu je přirozeně potřeba se obrátit na právní oddělení.

5. Podniková dokumentace a účetnictví

Účetnictví je nástrojem, který umožňuje řídit a kontrolovat obchodní společnosti. Je zásadním prvkem, který využívají manažeři, akcionáři i partneři skupiny i některé další třetí osoby, včetně bank a dalších věřitelů. Nedodržování pravidel vedení podnikového účetnictví poškozuje důvěryhodnost společnosti a může vést k obvinění z trestného činu.

Nehledě na to, že se primárně zaměřuje na boj proti korupci, americký zákon FCPA, zmíněný výše, rovněž obsahuje ustanovení upravující účetní otázky a interní kontrolu/audit. V praxi je nejvyšší počet stíhání pro porušení zákona FCPA důsledkem nedodržování účetních pravidel. V souhrnu ustanovení zákona FCPA týkající se účetnictví nařizují:

- Účetní doklady, které pravdivě, přesně a dostatečně podrobně odrážejí fungování firmy.
- Systém interní kontroly/auditů (včetně kontroly/auditů v zahraničních dceřiných společnostech), který poskytuje přiměřené záruky, že účetnictví příslušného subjektu je vedeno pravdivě a přesně, že transakce, které se v účetnictví projevují, byly schváleny v rámci běžného chodu společnosti a že byla přijata veškerá nezbytná opatření, aby se zabránilo neoprávněným transakcím a předešlo tomu, aby transakce nebyly zaúčtovány nebo aby byly zaúčtovány nesprávně.

Podnikové dokumenty a dokumenty předkládané třetím osobám a jakékoli další doklady musí vytvářet pravdivý a přesný obraz o sku-

tečnostech, kterých se týkají. Tento požadavek se zejména vztahuje na údaje a informace v oblasti nákladů a cen poskytované zákazníkům nebo správním orgánům.

Obzvláštní pozornost je potřeba věnovat velkému počtu formálních písemných dokladů a listin, které společnost vytváří, zejména zápisů z jednání představenstva, prezenčních listin z valných hromad akcionářů, faktur a další.

V této souvislosti je potřeba vzít na vědomí, že ve Spojených státech může mít za následek občanskoprávní žalobu a/nebo trestní stíhání kterékoliv z následujících jednání: neustanovení mechanismů interní kontroly, špatně uplatňování těchto kontrol, úmyslně nesprávné zaznamenání jedné nebo několika transakcí, kterého se jakákoliv fyzická osoba dopustí (například v počítačovém systému/programu používaném v souvislosti s náhradami výdajů), a neopravení nebo neprošetření podezřelých transakcí.

Ve Francii trestní zákoník vymezuje vytváření nebo používání falešných nebo padělaných dokumentů jako samostatný trestný čin.

6. Zneužití nebo zpronevěra fremního majetku

Ve Francii trestný čin zneužití nebo zpronevěry fremního majetku (tzv. „abus de biens sociaux“) vedoucími pracovníky firmy znamená „používání majetku nebo kreditu společnosti ve zlém úmyslu způsobem, o kterém ví, že poškozuje zájmy společnosti, a to buď k osobním účelům nebo ke zvýhodnění jiné společnosti nebo firmy, ve které mají přímý nebo nepřímý podíl.“

Judikatura francouzských soudů přijala širší pojetí toho, jaké druhy vedoucích pracovníků

mohou být stíháni za zneužití nebo zpronevěru firemního majetku; tento výklad zahrnuje skutečné vedoucí pracovníky oficiálně zastávající vedoucí funkci i de facto vedoucí pracovníky.

Zákony ostatních zemí obsahují podobné nebo lehce odlišné vymezení tohoto trestného činu; tyto zákony by mohly být právním základem pro souběžné stíhání na základě stejné skutkové podstaty.

7. Defraudace, krádež a podvod

Defraudace finančních prostředků, podvod a krádež jsou tři trestné činy, kterých by se na skupině dopustili zaměstnanci nebo externí osoby ve snaze získat pro sebe neoprávněný prospěch. Stejných trestných činů se může rovněž dopustit skupina osob, jednající prostřednictvím svých zaměstnanců například proti svým zákazníkům, dodavatelům, subdodavatelům nebo partnerům.

V některých případech může to, co se zdá být pouhým porušením smlouvy, být ve skutečnosti trestným činem a toto riziko je obzvláště zvýšené, pokud je zákazníkem státní subjekt nebo se do sporné transakce z nějakého jiného důvodu zapojí státní orgán.

8. Obstrukce

Trestný čin obstrukce se vyznačuje jednáním, které má, úmyslně nebo neúmyslně, za následek to, že orgán, který zastupuje zájmy zaměstnanců, nemůže normálně fungovat, nebo to, že zástupci zaměstnanců je bráněno v běžném výkonu jeho úkolů.

Textů právních předpisů, které z takové obstrukce dělají trestný čin, je celá řada a mají poměrně různorodou povahu. Různé příslušné zákony

mají zejména tendenci zvyšovat počet různých orgánů a osob, které mohou potenciálně být obětmi tohoto trestného činu (např. závodní rady a další související orgány, včetně těch známých ve Francii jako „comités d'établissement“ a „comités centraux d'entreprise“).

Trestný čin obstrukce v této podobě neexistuje v zemích střední a východní Evropy, kde obvykle odborové zastoupení neexistuje.

9. Další důležité sektory, kde hrozí spáchání trestného činu

Velký počet dalších trestných činů, k nimž může dojít podle obecně platných právních předpisů, je takové povahy, že existuje riziko jejich spáchání během obchodních jednání. Jedná se například o porušení důvěry, vytvoření nebo používání falešných nebo padělaných dokumentů, počítačové podvody a různé činy podobající se korupci.

Zde je několik příkladů:

● Ovlivňování

Ovlivňování znamená získávání výhody pro určitou osobu s cílem dosáhnout toho, aby dotyčná

osoba využívala svého vlivu k zajištění zvýhodněného zacházení pro firmu (aktivní zneužívání vlivu) nebo aby měla sklon používat svůj vliv ke zvýhodnění třetí strany (pasivní zneužívání vlivu). V některých případech je ovlivňování považováno za určitou formu korupce a vztahují se na ně stejné tresty. V jiných zemích a oblastech, např. na Středním východě, ovlivňování jako takové neexistuje jako samostatný trestný čin.

● Klientelismus

Trestný čin v podobě klientelismu se v rámci dané skutkové podstaty může uplatnit jako doplněk jiných uplatňovaných zákonů a předpisů. Klientelismus znamená poskytování nespravedlivé výhody porušující zásadu otevřeného přístupu k veřejným zakázkám nebo k oprávnění poskytovat veřejné služby a porušující pravidlo rovnosti uchazečů. Firma, která získá takovou výhodu, může být obžalována a stíhána pro klientelismus i pro trestný čin přijímání a zatajování odcizeného majetku. Ve vztazích s veřejnými zadavateli je tomu potřeba věnovat pozornost a zajistit, aby skupina nebyla neoprávněně zvýhodňována.

● Bránění výkonu spravedlnosti

Různé formy bránění výkonu spravedlnos-

ti, které jsou ze zákona trestné, jsou často páčány společně s dalšími trestnými činy, např. porušením pravidel stanovených zákony upravujícími hospodářskou soutěž. Riziko stíhání pro bránění výkonu spravedlnosti by mohlo například existovat, pokud by se zaměstnanec v souvislosti s vyšetřováním snažil zatajit potenciálně pochybné jednání tím, že zničí nebo zfalšuje důkazy, pokusí se ovlivnit svědeckou výpověď nebo odmítne vyšetřovatelům poskytnout přístup k určitým archivům nebo svědkům.

Potřeba zvláštního důrazu na dodržování předpisů vzhledem k vysokému riziku trestní odpovědnosti

Minimalizace rizika trestního stíhání musí na prvním místě vyžadovat zvláštní důraz na dodržování předpisů se zaměřením na jednotlivé oblasti s vysokým rizikem uvedené výše.

Pouze tím, že zajistí dodržování závazných ustanovení obchodního práva, u kterých hrozí trestní sankce, může skupina chránit sebe i své zaměstnance před rizikem trestního stíhání.

Tato iniciativa zaměřující se na dodržování předpisů by měla mít zčásti podobu programů odborného vzdělávání pro zaměstnance, přirozeně včetně programů odborného vzdělávání pro vedoucí pracovníky.

Pokud například existuje pochybnost ohledně relevantnosti nebo smyslu určitého závazné-

ho ustanovení zákona, u kterého hrozí trestní sankce, je povinné věc konzultovat s právním oddělením příslušné divize.

Alokace rizika trestního stíhání na příslušnou řídicí úroveň je dalším způsobem minimalizace takového rizika

U trestných činů právnických osob je jednání, na základě kterého dojde k odsouzení, často důsledkem nedostatečné ostražitosti nebo nedostatku péče při uplatňování nástrojů prevence rizika.

Odpovídající delegování pravomoci by mělo umožnit osobám, které jsou určeny jako odpovědné osoby (tj. příjemci takto delegované pravomoci), vykonávat kontrolní povinnosti a povinnosti v oblasti řízení rizik efektivněji, než by tomu bylo u vyšších vedoucích pracovníků, kteří jsou v rámci běžné činnosti nutně více vzdáleni od podrobností každé transakce.

Řádná kontrola interní a externí komunikace

Řádné provádění a kontrola interní i externí komunikace je zásadní.

Je často chybou předpokládat, že ústní sdělení nelze vysledovat zpět k jeho autorovi nebo že písemné sdělení, které se zdá být ze své povahy zcela neformální nebo osobní

(např. rukou psané poznámky na okrajích dokumentu, poznámky na papírcích, deníky a e-maily), nemůže mít právně relevantní následky. Judikatura je plná příkladů písemných sdělení, která se našla ve firemních záznamech a která se na první pohled jevila zcela neškodná, ale která byla ve skutečnosti použita jako důkaz pochybení.

Stejná míra péče by měla být věnována externím sdělením, aby se předešlo vzniku nesprávného dojmu, že se společnost Veolia nebo některý z jejích zaměstnanců dopustili trestného činu.

Shrnutí

- Nezapomínejte a respektujte, že v rámci chodu společnosti po celém světě skupině hrozí vystavení trestnímu stíhání a další rizika související s trestním právem vztahujícím se na právnícké osoby a obchodní činnost;
- V případě pochyb si vždy vyžádejte pomoc nadřízených a interního právního oddělení, oddělení lidských zdrojů a finančního oddělení ve své divizi – nikdy nedělejte sami konečné rozhodnutí v otázce týkající se zákonnosti určité situace;
- Nikdy neriskujte poškození svého vlastního dobrého jména nebo dobré pověsti skupiny Veolia kvůli něčemu, co se vám jeví pro skupinu výhodné.

